

### Opgave 5 – De Pantanal

---

*Bij deze opgave hoort bron 12.*

*Gebruik bron 12 en het kaartenkatern.*

De Pantanal is een moerasgebied in het zuidwesten van Brazilië.

- 2p 17 Leg uit dat het reliëf in dit deel van Brazilië bepalend is voor het ontstaan van dit moerasgebied.  
Je uitleg moet een oorzaak-gevolgrelatie bevatten.

*Gebruik het kaartenkatern.*

De Pantanal heeft een periode waarin weinig neerslag valt.

- 2p 18 Geef aan
- in welke periode in de Pantanal weinig neerslag valt. Kies uit:
    - a december – februari
    - b maart – mei
    - c juni – augustus
    - d september – november
  - waardoor in deze periode weinig neerslag valt.

Om plantages aan te leggen worden lokale boeren vaak gedwongen hun land af te staan. Plantagelandbouw heeft ook effect op de biodiversiteit.

- 1p 19 Met welk begrip wordt het gedwongen afstaan van land van lokale boeren aangeduid?
- 2p 20 Leg uit welk effect plantagelandbouw heeft op de biodiversiteit.  
Je uitleg moet een oorzaak-gevolgrelatie bevatten.

*Gebruik bron 12.*

Door de plantagelandbouw rondom de Pantanal komen in de Pantanal vaker natuurrampen als overstromingen en bosbranden voor.

- 2p 21 Kies 'overstromingen' of 'bosbranden'.  
Leg uit dat door de plantagelandbouw rondom de Pantanal jouw gekozen natuurramp in de Pantanal vaker voorkomt.  
Je uitleg moet een oorzaak-gevolgrelatie bevatten.